

Empowering Teachers across Europe to deal with Social, Emotional and Diversity related Career Challenges

Hand in Hand

Osnaživanje socio-emocionalnih kompetencija i svijesti o različitosti kod učitelja širom Europe

Osnovne informacije o projektu

- Erasmus+ KA3 projekt
- 11 partnera iz 7 zemalja
- Nositelj projekta: Pedagoški inštitut (Slovenija)

- Trajanje projekta: veljača 2021. – veljača 2024.

- Ukupni budžet   1.899.997,93 EUR
- EU grant   1.424.998,45 EUR
- Sufinanciranje 474.999,48 EUR

Međunarodni konzorcij

- Pedagoški inštitut (Slovenija) – nositelj projekta
- Ministarstvo za izobraževanje, znanost in šport (Slovenija)
- Bildungsdirektion Steiermark (Austrija)
- Universität Graz (Austrija)
- Deutsches Institut für Internationale Pädagogische Forschung (Njemačka)
- Mittuniversitetet (Švedska)
- Universidade de Lisboa (Portugal)
- Aarhus Universitet (Danska)
- Mreža centara za obrazovne politike - NEPC

HRVATSKA

- Institut za društvena istraživanja u Zagrebu
- Ministarstvo znanosti i obrazovanja

**DESK RESEARCH REPORT ON
TEN MOST RELEVANT
EUROPEAN COMMISSION
FUNDED PROJECTS
for teachers' and school leaders'
more attractive career paths**

This project has been funded with support from the European Commission. This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

- Prethodni projekt dijela konzorcija **Hand in Hand: Socijalne i emocionalne vještine za tolerantna i nediskriminativna društva - Pristup čitave škole (2017. – 2020.)**
- Od nezavisnog tijela Europske federacije poslodavaca u obrazovanju **proglašen jednim od 10 najrelevantnijih projekata** Europske komisije koji se bavi učiteljima i upravom škola
- http://www.edite.eu/wp-content/uploads/2019/09/Deliverable-2_4_Desk-research-on-EU-FUNDED-PROJECTS.pdf

Uloga IDIZ-a

- **Projektni tim iz IDIZ-a:** dr. sc. Jelena Matić Bojić (voditeljica), dr. sc. Iris Marušić, dr. sc. Iva Odak, dr. sc. Saša Puzić, dr. sc. Ivana Pikić Jugović
- **Dodatni treneri:** dr. sc. Josip Šabić (IDIZ), dr. sc. Ana Maskalan (IDIZ), Sanja Brajković (NEPC)
- Interdisciplinarni tim znanstvenika, istraživača i edukatora
- **Glavne zadaće:** konceptualna razrada i teorijsko utemeljenje programa, edukacija učitelja, ravnatelja i stručnih suradnika te provedba kvazieksperimentalnog istraživanja u RH

Hand in Hand program – sadržaj

- U fokusu projekta □ **dobrobit** učitelja te **osobni i profesionalni razvoj učitelja**
- Program za ravnatelje i stručne suradnike; jačanje mreže podrške u školi
- Usmjeren na razvoj **socio-emocionalnih kompetencija** i **svijesti o različitosti/ interkulturalne kompetencije** kod učitelja
- Iskustveno učenje kroz primjenu vježbi usredotočene svjesnosti (*mindfulness*), laganih tjelesnih vježbi, vježbi dijaloga, aktivnog slušanja, refleksije i dr.

Model socio-emocionalnog učenja (CASEL)

Sastoji se od pet kompetencija:

- svijest o sebi
- upravljanje sobom
- svijest o drugima
- vještine međuljudskih odnosa
- odgovorno donošenje odluka

1. Svijest o sebi

- sposobnost prepoznavanja naših emocija, tjelesnih osjeta i misli te njihovog utjecaja na to kako reagiramo
- svijest o vlastitim obrascima, vrijednostima, predrasudama i koncepcijama, i o tome kako oni oblikuju našu percepciju stvarnosti
- priseban, prihvaćajući način gledanja na sebe
- **biti svjestan i preuzeti odgovornost za ono što se osvijesti**

2. Upravljanje sobom

- sposobnost primjerenog upravljanja vlastitim osjećajima, tjelesnim osjetima, mislima i ponašanjima u različitim situacijama
- uključuje upravljanje stresom, korištenje impulsa na konstruktivan način, vlastito motiviranje te postavljanje ciljeva i rad na njihovom ostvarivanju

Proces odgovora na situaciju:

Impuls → Interpretacija → Reakcija/Odgovor

Reagirati (*eng. react*) znači raditi nešto automatski, odgovoriti na situaciju (*eng. respond*) znači biti svjestan, birati što učiniti.

3. Svijest o drugima

- sposobnost zauzimanja perspektive i buđenja empatije i suosjećanja prema drugima (iz različitih sredina)
- biti svjestan kulturoloških sinergija i neslaganja (svijest o različitim perspektivama)
- razumjeti, prihvatiti i prepoznati društvene i etičke norme ponašanja te napraviti prostor za drugačije gledište i prepoznavanje utjecaja obitelji, škole i zajednice (Jensen i sur., 2020)

4. Vještine međuljudskih odnosa

- sposobnost da uspostavimo i održimo konstruktivne odnose s drugim ljudima
- volja da ustrajemo i kada nam se čini da je nemoguće održati konstruktivan odnos
- mogućnost da preuzmemo kako osobnu, tako i društvenu odgovornost za odnos i da u odnos uđemo s osobnom prisutnošću

5. Odgovorno donošenje odluka

- odgovorno donošenje odluka predstavlja sposobnost donošenja konstruktivnih izbora o osobnom ponašanju i društvenim interakcijama (Jensen i sur., 2020)
- za odgovorno donošenje odluka potrebno je imati svijest o sebi i pažljivo se slušati
- važna je i samoregulacija - biti u stanju gledati unaprijed, planirati dugoročno i regulirati trenutne potrebe koje bi nas mogle odvući u drugom smjeru
- nužno je voditi računa da naše odluke mogu imati posljedice koje ograničavaju mogućnosti drugih ljudi i utječu na njihovu dobrobit
- **Donijeti dobre izbore znači koristiti ostale četiri CASEL kompetencije na uravnotežen način.**

Hand in Hand program – bitni elementi

- rad na sebi
- osebna i profesionalna dobrobit
- učinkovitiše nošenje sa stresom i neizvjesnošću
- smanjen osjećaj sagorijevanja na poslu
- razvoj kvalitetnijih odnosa
- osvještavanje perspektiva različitih skupina učenika
- rad u razredima koje karakterizira sve veća različitost

Provjera učinaka Hand in Hand programa

Kvazi-eksperimentalni nacrt istraživanja

- Testiranje prije i poslije primjene Hand in Hand programa

Eksperimentalne škole

Kompletan Hand in Hand program za učitelje, ravnatelje i stručne suradnike u šk.g. 2022./2023.

Kontrolne škole

Tijekom šk.g. 2022./2023. **bez programa**, u jesen 2023. jednodnevni Hand in Hand program

- Poziv za sudjelovanje dobile su slučajno odabrane škole iz Grada Zagreba i Zagrebačke županije - škole su iskazale **veliki interes i potrebu za ovakvim programom**; uglavnom nominiraju **maksimalni mogući broj sudionika**

Škole

Eksperimentalne škole

Grad Zagreb

OŠ Gračani
OŠ Središće
OŠ Prečko
OŠ Voltino

Zagrebačka županija

OŠ Samobor
OŠ Velika Mlaka
OŠ Milana Langa, Bregana
OŠ Ljubo Babić, Jastrebarsko
OŠ Josipa Zorića, Dugo Selo

Kontrolne škole

Grad Zagreb

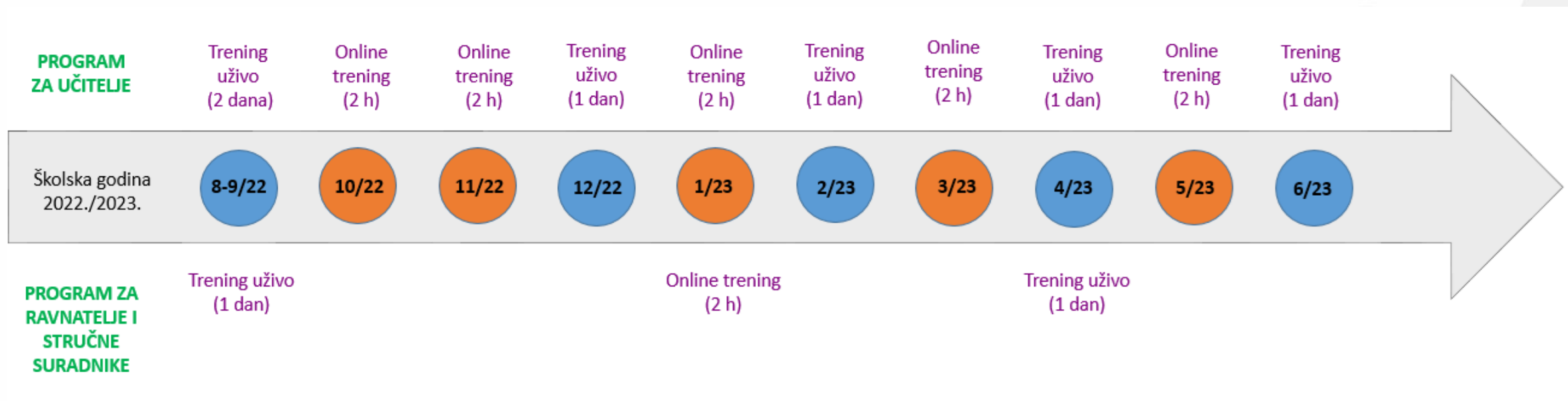
OŠ Kajzerica
OŠ grofa Janka Draškovića
OŠ Dragutina Domjanića
OŠ Rapska

Zagrebačka županija

OŠ Bogumila Tonija, Samobor
OŠ Stjepan Radić, Božjakovina
OŠ Antuna Augustinčića, Zaprešić
OŠ Eugena Kvaternika, Velika Gorica
OŠ Vukovina

Shema izvedbe Hand in Hand programa

Dojmovi učitelja iz prethodnog Hand in Hand projekta

“Po prvi put u svojoj profesionalnoj karijeri bila sam na ovakvoj vrsti treninga, u kojem radiš na sebi.”

“Zaista mi se činilo važnim da je fokus stavljen i na učitelja. Da si ti onaj prvi o kojem treba voditi brigu. Ništa nam nije bilo nametnuto. Uvijek si se mogao povući ako ti je bilo neugodno. Svaki put nakon radionice osjećali smo se bolje.”

Empowering Teachers across Europe to deal with Social, Emotional and Diversity related Career Challenges

Kontakt

romatic@idi.hr

<https://handinhand.si/hr/home2/>

Vježba: Empatično slušanje

- sposobnost slušanja bez prekidanja
- slušati drugu osobu bez prekidanja nije lako, može se doimati prilično umjetno, a za neke ljude čak i nepristojno ili kao kršenje društvenih normi

Empatično slušanje je:

- Biti zainteresiran/a i znatiželjan/na prema onom što se govori
- Otvoreno poticati odgovore verbalno i neverbalno
- Postavljati pitanja kojima se traže pojašnjenja
- Krenuti u smjeru razumijevanja – i nastojati izbjeći nesporazum
- Susresti se s osjećajima druge osobe, s empatijom i suosjećanjem
- Napraviti mjesta za stanku i refleksiju
- Priznavati način na koji druge osobe govore

Empatično slušanje nije:

- Imati plan i određeni cilj za razgovor
- Pitati usmjeravajuća pitanja
- Ispitivati
- Pričati o vlastitim iskustvima
- Zaključivati
- Prekidati
- Znati sve, ismijavati ili koristiti sarkazam
- Riješiti potencijalni konflikt za osobu koja priča
- Ocjenjivati, evaluirati

Svijest o različitosti

- pitanje adresiranja različitosti učenika – jedan od najhitnijih izazova za obrazovne djelatnike (Vijeće EU, 2015)
- priznanje kulture i obilježja društvenog konteksta kao što su klasa, rasa, etnička pripadnost, spol, seksualna orijentacija, fizičke sposobnosti i religija (Mosley-Howard, Witte, & Wang, 2011)
- imati na umu **višestrukost identiteta i intersekcionalnost**; ne razmatrati karakteristike ljudi izolirano jedne od drugih
- osvijestiti i kritički propitati **društvene norme i privilegije**, njihovu povezanost s **moći**

Zašto je promicanje svijesti o različitosti u školi važno:

- **Argument pravde i demokracije:** obrazovni sustav ne smije favorizirati niti stavljati u nepovoljniji položaj različite skupine učenika
- **Argument suzbijanja diskriminacije:** obrazovni sustav ne smije podržavati diskriminaciju po različitoj osnovi, već bi trebao sudjelovati u njezinom ukidanju
- **Argument kvalitete:** Ako se različito porijeklo i iskustva učenika uzimaju u obzir i koriste na pozitivan način, škola može postati mjesto na kojem se uvažavaju različite perspektive čime se povećava sposobnost učenika da razumiju različite kontekste (Katherine & Phillips, 2014)
- **Argument moći:** Pedagogija svijesti o različitosti može pomoći da se norme učine vidljivima i problematizirati ih tako da dođe do promjene normi isključivanja u školi kao dijelu društva (Wickström, 2011); svijest o različitosti kao alat za društvene promjene

